

NOVI GROBOVI

MIKE ZELKO

Nagloma je preminil včeraj zjutraj na delu pri New York Central železnici Mike Zelko, star 73 let. Stanoval je na 914 E. 239 St. Doma je bil iz vasi Čimec, fara Mijna peč na Dolenskem, kjer zapuša več sorodnikov. V Ameriki je bival 46 let in je bil član društva Cvetiči Noble št. 450 SNPJ.

Tukaj zapuša žalujočo soprogo Mary, rojeno Jarc, doma iz vasi Podlipa, fara Ajdovec na Dolenskem, hčer Mrs. Mollie Floss, v Jugoslaviji pa tri hčere: Mary Novak, Ana Stermec in Frances Jarc, 30 vnukov ter tri pravnike in veliko sorodnikov. Pogreb se vrši v petek zjutraj ob 8:15 uri iz Želetovega pogrebnege zavoda, 458 E. 152 St., v cerkev sv. Kristine ob 9. uri in nato na pokopališče Calvary.

JOHN CICHIC

Kakor smo včeraj poročali, je preminil v Lakeside bolnišnici po težki bolezni splošno poznani John Cichic, star 58 let. Stanoval je na 15306 Ridpath Ave., zadnjih 30 let pa je vodil brivnico na 491 E. 152 St. Doma je bil iz sela Bobovac, kjer zapuša hčer Katarino Klarič, sestro Agnes Kovačević in več sorodnikov. V Ameriki je bival 38 let in je bil član društva "Waterloo Camp" št. 251 WOW, pri kateremu je bil tajnik več let, društva "Sloboda" št. 235 HBZ in podr. št. 3 SMZ. Bil je med ustanovitelj Hrvatske kulturne organizacije ter v direktoriju Hrvatskega doma na Waterloo Rvd.

Tukaj zapuša soprogo Mary, rojeno Skully, sina Matt, 2 vnuka in več sorodnikov. Pogreb se vrši v soboto zjutraj ob 9:30 uri iz Želetovega pogrebnege zavoda, 458 E. 152 St., na pokopališče Calvary.

AMELIJA JAKOPIN

Po daljši bolezni je preminila v Lakeside bolnišnici Amelia Jakopin, rojena Pozek, stara 49 let, stanujoča na 736 E. 232 St. Doma je bila iz St. Petra pod sv. Gorami, Spodnje Štajersko.

Tukaj zapuša soproga Antona, doma iz St. Vida pri Cerkljani, ki je ravno pred par dnevi dobil žalostno vest, da je tam umrl njegov oče Anton v častiljivi starosti 93 let, mater Josephine Berčič, sestro Mrs. Rose Lupis in več sorodnikov. Pogreb se vrši v soboto popoldne ob 1:30 uri iz Želetovega pogrebnege zavoda, 458 E. 152 St., na Lakeview pokopališče.

JOHN KOVACH

V Mestni bolnišnici je umrl John Kovach, star 65 let, stanujoč na 909 Addison Rd. Več let je delal v solini, dokler ni tovarna prenehala obratovati.

Tukaj ne zapuša sorodnikov. Za pogreb skrbi družina Zalokar, pri kateri je bila na stanovanju več let. Truplo bo položeno na mrtvaški oder v petek zjutraj in pogreb se vrši popoldne ob 1:30 uri iz Želetovega pogrebnege zavoda, 6502 St. Clair Ave., na Hillcrest pokopališče.

Jugoslovani dolžijo Sovjetsko zvezo kršitve sporazuma glede vojaških misij v zonah Nemčije

BERLIN, 12. dec.—Lieut. polkovnik Momčilo Sibinovič, načelnik jugoslovanske vojaške misije v Nemčiji, je danes poslal sovjetskemu poveljniku vzhodne Nemčije protestno pismo, v kateri pravi, da so sovjetske oblasti prekršile sporazum z zapadnimi silami glede vojaških misij v vseh okupacijskih zonah Nemčije.

Jugoslovanski protest je v zvezi z izgonom članov jugoslovanske vojaške misije iz vzhodnega sektorja Berlina. Jugoslovani so imeli stanovanje v sovjetskem sektorju, urade pa v angleškem.

Ker jugoslovanska vlada ni priznala nove vzhodno-nemške vlade je bil protest poslan sovjetskemu poveljniku gen. Vasiliju Čuikovu. Polkovnik Sibinovič je protestiral tudi proti blokadi jugoslovanske trgovinske misije in zahteval, da se vsem Jugoslovanom, katerih je 21, zagotovi svobodno gibanje in umakne policijo izpred hiš, v katerih so stanovali. V jugoslovanskem protestu se nadalje zahteva, da se Nemci prenehajo vmešavati v zadeve jugoslovanskih misij, kakor je to predvideno v sporazumu med štirimi velikimi silami, ki je bil sklenjen v oktobru leta 1945.

Ceprav so jugoslovanski člani vojaške misije dobili dovoljenje, da se izselijo iz sovjetskega sektorja, so njihove stvari bile zaplenjene. Polkovnik Sibinovič je v protestni noti zahteval, da se jugoslovansko imovino vrne.

Tudi zapadne sile so protestirale proti sklepu notranjega ministrstva vzhodne Nemčije v zvezi z izgonom članov jugoslovanske misije. V protestni noti od zadnje sobote so opozorile, da akcija proti Jugoslovanom predstavlja kršitev sporazuma med štirimi silami, po katerem sporazumu je zajamčen svobodni vstop v vse zone vsem članom Zaveziškega kontrolnega sveta.

Letne seje

Letna seja društva "Washington," št. 32 ZSZ se vrši v petek zvečer v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. Pričetek točno ob sedmih. Na dnevnem redu bodo volitve uradnikov in druge zadeve. Po seji se vrši domača zabava in servira se prigrizek. Članstvo je vabljeno, da se udeleži v obilnem številu.

Društvo "Združene Slovenke," št. 23 SDZ ima svojo letno sejo nocoj ob 7.30 uri v navadnih prostorih. Članice so vabljene, da se udeležijo te važne seje.

Vile rojenice

Vile rojenice so se zglasile pri družini Mr. in Mrs. Joseph Vulič, 941 Ruyard Rd., in pustile v spomin zalo hčerko-prvorojenko, kateri so dali ime Mary Jo. Mlade mamice deklško ime je bilo Josephine Koshak ter je hči Mr. in Mrs. Joseph Koshak, ki sta postala sedaj prvič stari oče in stara mati, kakor tudi starši očeta Mr. in Mrs. Vulič. Cestitamo!

Amerika bo še leta trošila 20 milijard za obrambene namene

WASHINGTON, 15. dec.—Odbor businessmenov je danes objavil poročilo, v katerem pravi, da bodo Zedinjene države za obrambene namene trošile še mnogo let po \$20,000,000,000 na leto. Obenem je odbor opozoril, da so vsled pretiranih akcij proti subverzivni aktivnosti ogrožene svobodne posameznikov.

V stroške obrambe je odbor vključil tudi stroške za oboroževanje ne-komunističnih držav, za razvoj atomske energije, radio oddaje itd.

"Ozračje suma je ugodno za rast politične policije. Uradi, ki imajo pooblastila, da vršijo preiskave, se večkrat spremenijo v organe zatiranja in strahovanja. Potrebne lojalnostne preiskave se lahko poslabšajo in spremenijo v organe zatiranja in strahovanja. Takšne lojalnostne preiskave se lahko poslabšajo in spremenijo v lov na čarovnice, ki ogrožajo celotni ustroj individualne svobode."

Na koncu pa je v poročilu rečeno:

"Strah pred vojno lahko vlada nad našim življenjem eno celo generacijo; varnostni izdatki tako za inozemstvo kot doma lahko izčrpajo vire dežele in težko obremenijo svobodno ameriško družbo."

Poročilo je pripravil poseben odbor, kateremu načeluje blagajnik Eastman Kodak Co. V odboru pa so najbolj znani businessmeni in bankirji, kakor predsednik General Electric Philip D. Reed, predsednik filmske zveze Eric Johnston, predsednik Federal Reserve banke iz St. Louis Chester C. Davis itd.

Lepa darila za dom

Mr. Jerry Bohinc priporoča družinam, da si za božične praznike nabavijo lepo skupno darilo, ki bo v razvedrilo in zabavo skozi dolgo vrsto let. V njegovi trgovini Northeast Appliance & Furniture na 22530 Lake Shore Blvd. imajo na stotine velikih in majhnih predmetov, s katerimi razveselite očeta, mater, sina ali hčerko ali prijatelja. Posebna privlačnost so televizijski aparati, katerih ima zelo veliko izbero na ogledu v posebnem prostoru, kjer si lahko natančno ogledate velike ali majhne stile. Obiščite trgovino, predno kupite, in prepričajte se, da si lahko prihranite denar.

Izredna seja

Nocoj ob sedmih se vrši izredna seja društva "Cvetiči Noble," št. 450 SNPJ v Slovenskem društvenem domu na Reher Ave. Ukretni bo treba radi pogreba pokojnega člana Mike Zelko. Članstvo je prošeno, da se udeleži v obilnem številu.

SESTNAJST UBITIH V EKSPLOZIJI V TOVARNI KONZERV

SIOUX CITY, 14. dec.—Sestnajst oseb je bilo danes ubitih v tovarni konzerv Swift & Co., ko je prišlo do nepojasnjene eksplozije. Pričakuje se, da se bo pod ruševinami našlo še par trupel.

Poleg ubitih je več kot 90 oseb težje ali pa lažje ranjenih.

Mestni uradniki pravijo, da je do eksplozije verjetno prišlo radi naravnih plinov, toda za enkrat se ne ve, kje in kako je eksplozija bila povzročena. Vsled eksplozije je cel blok hiš v okolici tovarne bil poškodovan.

Uradniki Swift & Co. so izjavili, da je bilo na delu okrog 1,000 delavcev. Ker je vsled gostih plinov ovirano reševalno delo, se veruje, da bo skupno število žrtev okrog 35 ubitih in do 200 ranjenih.

Delavci, ki so delali v tovarni, ko se je eksplozija pripetila, pravijo, da so imeli vtis, kakor da je cela tovarna zletela v zrak. Mnogi, ki so se rešili, ne vedo kako so prav za prav prišli iz tovarne na njehovi tovariši, ki so ostali notri.

Odvetnik kupil svoji tajnici moža za \$500

LOS ANGELES, 14. dec.—Bogati odvetnik Claud B. Andrews je danes na sodniji priznal, da je svoji bivši tajnici kupil moža za \$500, da ne bi rodila nezakonskega otroka.

Toda odvetnik je zanikal obtožbe, da je on oče otroka.

Bivša tajnica Mrs. Helen Nichols je tožila bogatega odvetnika, da jo je zapeljal in jo pustil na cedilu, potem ko ji je leta 1939 v Las Vegas, Nev., kupil moža, katerega pa po poroki ni nikoli več videla. S kupljenim možem se je Mrs. Nichols sodnijsko ločila leta 1942 in po razporoki stopila v zakon s sedanjim možem. Od odvetnika, za katerega trdi, da jo je zapeljal, zahteva \$150 na mesec in \$7,700 za stroške.

Francoska nevesta razočarana v Ameriki

Francoska vojna nevesta Mrs. Jeannie Teacher, ki si je predstavljala Ameriko za obljubljen dom, je danes nekam razočarana. Njena dva otroka, stara šest in tri leta, sta hudo prehlajena. Njen mož pa je dobil ukaz, da se mora izseliti iz sedanjega stanovanja na Warren St. Javno stanovanje jima je bilo obljubljeno že v decembru 1947, toda doslej od teh obljub ni nič.

Koncert Litvincev

Voditelj litvinskega radijskega programa, ki je oddajen po tam WRSR radijske postaje, prite, in prepričajte se, da si lahko prihranite denar.

Trajčo Kostov je obsojen na vislice kot agent zapadnih sil in "titovec"

Sodnija potrdila legalnost nove ohijske glasovnice

Ohijska najvišja sodnija je včeraj soglasno potrdila, da so volilci na preteklih november-skih volitvah glasovali za spremembo glasovnice.

Z odlokom sodnije je zavržena stara "straight ticket" glasovnica in sprejeta nova, po kateri bodo volilci lahko glasovali le za kandidate posamezno.

Nasprotniki spremembe glasovnice so se obrnili na najvišjo sodnijo, ker po njihovem mnenju ni za spremembo glasovnice zadostna večina vseh volilcev. Oddanih je bilo skupno 2,303,860 glasov, od teh 1,077,693 za in 750,206 proti.

Za spremembo glasovnice so največ agitirali republikanci.

Nova glasovnica bo prvič rabljena na volitvah prihodnjega novembra. Ohijska državna legislatura bo pripravila nova pravila za glasovanje.

Dva napada na ženske

Snoči je prišlo do dveh novih napadov na ženske.

Na 13573 Euclid Ave. je neznan moški napadel Mrs. McAfee, ki pa se je vprla in začela vpiti na pomoč. Uspelo je, da je napadalcu zbežala in se zatekla v neke hiše.

Drugi napad se je pripetil na 10703 Lee Ave. Drzni napadlec se je vtihotopil v klet neke stanovanjske hiše, kjer je Mrs. June Stone prala. Ko je opazila neznanega moškega, je Mrs. Stone zavpila, nakar je moški zbežal in pri begu na ulico podrl neko ženo in otroka.

Včerajšnja napada na dve ženski sta jasen dokaz, da se kljub poostrenim akcijam policije še ni uspelo zavarovati ženske pred vedno bolj drznimi in tudi bolj brutalnimi napadi.

Novi uradniki

Na letni seji društva "Cvetiči Noble," št. 450 SNPJ so bili izvoljeni sledeči uradniki za leto 1950: Frank Podbešek, predsednik; John Zupančič, podpredsednik; Frank Tegel, tajnik, 960 E. 239 St., tel. RE 4399; Justin Matrinčič, blagajnik; Mary Dodič, zapisničarica, nadborni odbor: Andy Jerman, Frank Mihelich in Math Klemen; zastopnik za Federacijo SNPJ Frank Habich, za Klub društev SDD Frank Podboršek in Frank Habich, za farmo SNPJ Frank Habich, za Sans Frank Tegel. Društveni zdravniki so vsi slovenski zdravniki.

Društvo bo še nadalje včlanjeno v Prosvetno Matico in podpiralo kulturne ustanove po možnosti. Ob tej priliki se je društvo spomnilo tudi dveh svojih članov, ki sta že več let bolna, John Krnc in John Jezerc, ter jima je darovalo vsakemu \$10 in tri-mesečni asesment za božično darilo.

Prestala operacijo

Poznana Mrs. Jennie Erzen iz 1104 E. 72 St. se nahaja v Charity bolnišnici, kjer je včeraj srečno prestala težko operacijo. Prijateljice jo lahko obiščejo, mi ji pa želimo skorajšnje popolno okrevanje!

SOFIJA, 14. dec.—Bivši zastopnik bolgarskega ministrskega predsednika Trajčo Kostov je bil danes obsojen na smrt na vislicah kot anglo-ameriški agent in "titovec."

Ostali soobtoženci na obravnavi v Sofiji, ki so priznali krivdo in prosili milost, so bili obsojeni na zaporne kazni od osem let do smrti.

Od obtožencev je edini Kostov zanikal obtožbe. Na obravnavi zadnje sredo je izjavil, da se ne smatra krivega za nobeno dejanje omenjeno v obtožnici. Toda njegov odvetnik je priznal, da so obtožbe podprte z dokazi in mu je svetoval, naj se skesa.

Kostov, ki je star 54 let, je izjavil, da se je zavedal, da "osebna stremiljenja niso dovoljena voditeljem komunistične stranke," toda pristavil je, da se nikoli ni ukvarjal s proti sovjetskimi aktivnostmi.

Stalin je opozoril na nacionalizem Kostova

Eden od obtožencev, Nikola Pavlov Kolev, ki je bil administrativni sekretar Politburoa bolgarske Komunistične stranke, je na pričanju izjavil, da je sovjetski premijer Stalin opozoril bolgarske komuniste, da je Kostov nacionalist. Dogodki so se po tej obsodbi s strani Stalina hitro vrstili.

Kolev je bil obsojen na do smrti zapor.

V teku obravnave je bilo večkrat omenjeno tudi ime ameriškega ministra v Sofiji Donald Heath, ki da je dajal Kostovu navodila.

(Zedinjene države so v zvezi s tem omenjanjem Heatha poslale bolgarski vladi protestno noto, v kateri so med ostalim omenile, da se je Heath preimisljeno vmešalo v obravnavo).

Kostov in ostali soobtoženci so bili med ostalim obtoženi, da so hoteli strmoglaviti prosovjetsko vlado v Bolgariji in upostaviti novo, ki bi bila naklo-

njena zapadnim silam. Obtožnica tudi omenja, da so hoteli vključiti Bolgarijo k Jugoslaviji in so zato delali skupaj z jugoslovanskimi agenti. Najtežja obtožba pa je bila, da so snovali umor bolgarskega voditelja, pokojnega Georgi Dimitrova.

Zedinjene države zopet podpirajo kitajske nacionaliste

TAIPEH, Formosa, 14. dec.—Diplomatični krogi so razkrili, da so ameriški predstavniki že zadnji mesec prišli v stike s kitajskim nacionalističnim diktatorjem Čiangkajšekom, ki da je obljubil "polno sodelovanje," če bodo Zedinjene države poslale "najvidnejše ljudi," ki bi pomagali pri obrambi otoka Formoze.

Ceprav ameriški uradniki na Formozu niso hoteli podati nobenih komentarjev, obveščeni krogi pravijo, da Zedinjene države pošiljajo na Formozo večje količine orožja. Nekateri krogi menijo, da se to orožje pošilja Čiangkajšek iz sklada v znesku \$75,000,000, ki ga je kongres določil za proti-komunistične aktivnosti v Aziji. Kongres je pooblastil predsednika Trumana, da ta denar uporabi kjer koli hoče.

Zedinjene države zelo skrbno usoda Formoze, ki jo smatrajo za strateško važen otok. Toda kitajski komunisti so obljubili, da bodo Formozo osvobodili leta 1950.

Zgleda, da so obnovljene govornice kitajskih nacionalistov o reformah na Formozu v zvezi z njihovimi pričakovanji, da jim bodo Zedinjene države poslale nadaljno pomoč.

ZDRUŽENE DRŽAVE INDONEZIJE BODO USTANOVLENE 27. DEC.

JOGJAKARTA, Java, 14. dec.—Indoneški parlament je danes odobril sporazum, ki je bil sklenjen v Hagu in po katerem bodo 27. decembra tekočega leta ustanovljene Zedinjene države Indonezije.

Sporazum je bil podpisan med Nizozemci in indoneškimi predstavniki po sklenitvi premirja v Indoneziji. Takoj po vojni se je v Indoneziji začelo močno gibanje za neodvisnost in je prišlo do ogorčenih spopadov med domačini in nizozemskimi zavojevalci.

Za ratifikacijo sporazuma je glasovalo 226 poslancev, proti 62, 31 pa jih ni glasovalo. Za sporazum so glasovali člani muslimanske in nacionalistične stranke, proti pa komunisti in njim naklonjeni poslanci.

Sporazum v Hagi velja za 72,000,000 Indonezijcev. V sporazumu pa se nahajajo določbe, ki jamčijo Nizozemcem posebne ugodnosti v deželi, ki je zelo bogata s čajem, gumo in cinkom.

Ali bo Indonezija res neodvisna dežela?

Sporazum v Hagi smatrajo zapadne države za pravilno rešitev vprašanja nizozemske ko-

lonije. Trdijo, da bodo Indoneziji imeli polno neodvisnost.

Z druge strani pa dežele sovjetskega bloka menijo, da je ta sporazum le krinka, da se Indonezijo zopet spravi v položaj kolonije. Ob priliki predvečerašnjih debat v Varnostnem svetu Z. N. je ukrajinski delegat Andrej Galagan opozoril, da Indoneziji nikoli ne bodo priznali sporazuma, pač pa se mu zoperstavili. Rekel je, da se šestnajsta indoneška brigada že bori tako proti nizozemskim zavojevalcem kot proti silam domače vlade.

V okviru Združenih narodov je bila ustanovljena posebna komisija za Indonezijo. Članice te komisije so bile Zedinjene države, Avstralija in Belgija. Galagan pa je rekel, da so te tri države pomagale pri sklenitvi sporazuma, ker si želijo razdeliti bogate vire gume, petroleja, cinka in čaja.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE HENDERSON 5311-12 CLEVELAND 3, OHIO
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

O NOVI KAMPANJI PROGRESIVNIH

Naše Progressivne Slovenke se menda še vedno čudijo ogromnemu odzivu na njihovo pismo, ki je bilo priobčeno v Slovenskem Poročevalcu v zvezi z novo knjižno kampanjo. Veliko število pisem in prošenj so že prejele in jih nedvomno še bodo. Knjig "lačni" zavodi, univerze, gimnazije, posamezniki pišejo in pišejo: "Pošljite nam te in te knjige in mesečnike." V ogromni večini ne gre za romane in povesti. V vprašanju so znanstvene knjige s področja medicine, inženirstva, poljedelstva, zdravstva, kemije itd.

Odkod in zakaj takšen velik odziv? Pretekla svetovna vojna ni v Evropi povzročila samo veliko fizično lakoto, pač pa tudi duševno in miselno. Nedavno smo v New York Timesu čitali poročilo iz Beograda. Poročevalec med ostalim omenja, da ga je presenetilo veliko število mladih ljudi, ki stojijo pred knjižnicami in z očmi požirajo knjige, razstavljene v oknih. Zeja za znanjem je nedvomno ogromna. V današnji Sloveniji je zadnja leta po vojni bilo tiskanih več knjig, kakor pa v vseh predvojni letih stare Jugoslavije. Kljub temu pa pišejo: pošljite nam knjig, pošljite nam znanstvene mesečnike, revije, šolsko opremo, tehnična orodja itd.

Nekdo bi menil: pa zakaj si knjige sami ne nabavijo, če jih želijo? Zakaj jih ne tiskajo?

V poročilu Prosvetne, znanstvene in kulturne organizacije, ki je bila ustanovljena v okviru Organizacije Združenih narodov je poudarjeno, da je zadnja svetovna vojna ogromno prizadela knjižnice univerz in znanstvenih zavodov, kakor tudi javne knjižnice. Uničenih je bilo na milijone in milijone izvodov knjig. Na primer: knjižnica v Louvainu, ki je imela 900,000 knjig, je bila popolnoma uničena, ko je na njo padla nacistična bomba. Javna knjižnica na Krfu je bila tudi uničena in z njo 70,000 knjig. Univerza v Bariju, Italija, je zgubila 30,000 od svojih 55,000 knjig. To so samo nekateri podatki, ki sicer niso v zvezi z razdejanjem knjižnic v Sloveniji, kljub temu pa si lahko vsak predstavlja, kaj se je s knjigami dogajalo prav v Sloveniji, kjer je divjanje nacističnih tolp bilo še posebno hudo.

Prosvetna, znanstvena in kulturna organizacija Z. N. računa, da Evropa potrebuje okrog \$15,000,000 do \$20,000,000, da bi se vsaj za silo nadomestilo v vojni uničene in izgubljene knjige. Za nekatere dežele je to nalogo prevzela organizacija CARE, ki tudi zbira prostovoljne prispevke za knjige pod geslom "Food for Hungry Minds," toda delo je preogromno za eno edino organizacijo, pa naj razpolaga s še tako velikimi skladi. Kaj pa s knjigami za slovenske zavode, za univerze, za gimnazije, redakcije znanstvenih časopisov in razne institute? Ali ni vredno vse pohvale, da so se naše Progressivne Slovenke lotile te velike in častne naloge?

Mogoče bi kdo ugovarjal, da bi se zaradi oblike vlade v Jugoslaviji ne splečalo pošiljati knjig v Slovenijo. Toda vsi, ki tako mislijo, so v zmoti. Progressivne Slovenke so imele že več kampanj — zbirale so hrano in obleke za žrtve vojne, prispevale so svoj delež za kampanjo za Otroško bolnišnico in za zdravila streptomycin itd. Takšne kampanje nimajo nobene zveze z mnenjem posameznikov o tamkajšnji obliki vlade. Naj omenimo, da je urednik "Glasa SDZ", ki seveda odločno nasprotuje jugoslovanski državi ureditvi, tudi objavil dva članka v zvezi s to najnovejšo kulturno kampanjo Progressivnih Slovenk in se je obvezal, da jo bo podprl. Tako pristavlja k članku posnetem iz Slovenskega Poročevalca in v zvezi z apelom Prosvetnega odbora Progressivnih Slovenk, ki mu je prišel prepozno za objavo v številki od 24. novembra:

"Tisti članek objavljamo danes (ponatis iz S. P.—op. ured. E.), doposlani članek pa bomo objavili v prihodnjem 'Kult. obzorniku'. Kulturno akcijo Prosvet. odbora Progressivnih Slovenk bomo seve z vso iskrenostjo podprli, ker je vredna vse podpore od strani ameriških Slovencev."

Omenili smo gornji komentar urednika Glasa SDZ, ker smo čvrsto prepričani, da se bodo tudi društva SDZ ob priliki svojih letnih ali pa rednih sej odzvala apelu Progressivnih. Mnoga društva so že prispevala, prispevki pa še vedno prihajajo. Tudi posamezniki se lahko odzovejo povzdu in prispevajo po svoji moči. Naj bo, torej, tudi ta nova kampanja Progressivnih tako uspešna kot so bile vse prejšnje!

SVIDENJE POD GORJANCI

Tri dobra leta so že minila, odkar sem zadnjikrat videl Dolenjevo Rezičko. Ko pa sem obiskal gorjanske vasi, sem jo zagledal, kako sedi pred lično pobeljeno hišico na klopi in uživa ob pogledu na otroka; ki je kobacal okoli nje, se prevračal in kazal goloto, ko da bi se hotel ponašati s tem, da je fant.

Skrivaj sem ju opazoval za debelo tepko. Pa nisem mogel dolgo ostati miren. Zasmel sem se tako na glas in iz srca, da sta se oba prestrašila. Rezička je vzela otroka v naročje in vprašujoče gledala proti tepki. Tudi če bi hotel, ne bi mogel zdržati za hruško. Stopil sem proti klopi in med smehom, ki ga nikakor nisem mogel zadržati, pozdravil mlado mater:

— Bog ti daj zdravje, Rezička!

— Ti si?

Rezička se je zasmejala še glasneje kot jaz. Prisedel sem na klop, kjer sva se oba skupaj smejala, dokler se še otrok ni začel, čeprav ni vedel zakaj.

— Pa menda ni otrok kaj v zvezi s tisto čudno stvarjo, Rezička?

— Boš tiho!

Vsa rdeča v obraz mi je položila otroka v naročje, sama pa odšla po okrepčilo. Zagledal sem se v rdečelični otrokov obraz in prav zares pogruntal, da je imel Globočnikov Janez prste vmes.

Rezička ni bila doma iz vasi, kjer sem jo našel z otrokom, pač pa iz sosednje, še više pod Gorjanci, katero so Nemci in belogardisti iz Novoga mesta vsak čas obstreljevali s topovskimi granatami. Najzajše dekle v vasi je bila in ni čudno, če so jo zastavni partizani prav radi ogledovali. Njen oče je kljub starosti pobegnil v Novo mesto med belogardiste, mati je ostala doma, kjer je, če je mogla, odkrito kazala sovraštvo do partizanov. Rezička ni bila taka in njena mati se ni zastojala jezila, če bi bila omara s kruhom kljub pogosti peki vedno prazna.

— Le kaj hudiča vidiš na teh capinih! — se je hudovala mati ob takih prilikah — oče bi te preklel, če bi zvedel!

Rezička pa je molčala in pridno delala naprej.

Nekega dne ji reče mati, naj se pripravi za obisk tete Franče v Gaberjih, ki je pravkar prebolela težko bolezen. Rezička se je zdržila.

— Nič se ne kujaj, pripravi se, jaz pa bom med tem napolnila cekar!

Ko je ostala Rezička sama, je malo manjkalo, da ni od veselja zapela. Potuhnila se je in jela hiteti s preobleko. Najlepšo obleko in najbolj rožnato ruto si je izbrala, tako da je mati kar pri vratih obstala, ko se je vrnila z napolnjenim cekarjem.

— Taka si, ko da bi šla na žeganje! — je dejala strogo, sama v mislih pa je bila zadovoljna: naj le ljudje vidijo, da je ta njena, Dolenjeva hči.

Rezička je pograbila cekar, se poslovila od matere, odhitela iz hiše po ozki ulici navzgor proti Gaberju in niti slišala ni, kako ji je mati naročala, naj se ne zdrži predolgo, ker jo čaka doma oranje za krompir.

Stari Dolenjki je bilo dolgečas po Rezički, pa tudi pri delu je je manjkalo. Računala je, da se bo v dveh dneh prav gotovo vrnila; ko je pa še tretjega dne popoldne ni bilo, je potažila sosedni, ktere mož je bil tudi pri belogardistih v Novem mestu.

— Danes je hudo in nevarno puščati mlada dekleta sama v kraje, kjer je komunistična drhal — ji je odgovorila sosedna in s temi besedami še povečala Dolenjki skrb za dekletom.

Rezičko v Gaberjih pa ni nič skrbelo. Srečna je bila, ko že dolgo ne, Globočnikov Janez, ki

je bil že nekoliko tednov v Gaberjih kot partizan, ji je delal družbo. Ves čas, kar ga ni prebela pri bolni teti Franci, je preživela ob Janezu. Razgovarjala sta se o vsem mogočem, največ pa o svobodi in koncu vojne, ki jima bo prinesla dom, po katerem sta hrepenela. Na vse zadnje je bilo treba misliti in vrnitev. Težko jima je bilo, toda zavest, da se jima sreča bliža, je napravila slovo lažje. Tako se je Rezička tretjega dne poslovila od tete Franče in od Janeza, ki jo je spremil do ovinka za vasjo.

Rezička se je vrnila domov v tistem času, ko je bila njena mati pri sosedih. Stari dve sta jo zagledali skozi okno in poleteli pred hišo. Dolenjka jo je skušala zmerjati; ker pa je bila preradovedna za novicami, jo je Rezička hitro pomirila. Doma za mizo je pripovedovala, kako se teta Franca dobro počuti, kako ljudje v Gaberjih pridno obdelujejo polje in kako so tam zboleli trije vaščani za legarjem.

Dolenjka in sosedna sta se spogledali.

— Legar? Ta bolezen se lahko prenese! je vsa v strahu izpregovorila sosedna in hitela proti vratom.

— Ne bojte se, saj sem se dala cepiti, — jo je mirila Rezička.

— Kdo te je cepil?

— Partizanski zdravnik, kakor vse druge Gaberčane.

Sosedna se je pokržala, zašepetala nekaj, kar je bilo "Kristusi" podobno, in na vso moč zbežala iz hiše po vasi!

Dolenjka se je sesedla na klop ob peči, nekaj časa buljila v hčer, se spustila v jok in zbežala za sosedo. Rezička je ostala sama v sobi vsa začudena nad materinim in sosedinim početjem. Pogledala je skozi okno in videla, kako se ob mlaki sredi vasi birajo ženske, kako mahajo z rokami in gledajo v Dolenjevo hišo. Stopila je na prag, da poizve, za kaj gre. Sosedna jo je prva zagledala.

— Jiiii! je zavpila, zbežala za hišo in za seboj potegnila vse ženske razen Rezičine matere, ki je počasi šla proti hčeri.

— Rezička, zakaj si nam napravila to skrb in žalost?

— Ne razumem vas mati!

— Mar ne veš, kaj so s teboj napravili?

— Cepili so me proti legarju.

— O, kako si neumna, le zakaj sem te poslala! Rezička, ti ne veš...

— Mati, bodite vendar pametni...

— Komunistem so ti vcepili, hči, komunistem... saj jih poznam in sem že slišala o tem, da tako ljudi zapeljujejo!

Rezička se je na ves glas zasmejala, mati pa je skočila od nje, ko da bi jo pičil gad.

— Že vidim, da je res, še nikoli se nisi tako čudno smejala, ko sedaj!

Vsa preplašena je pogledala Rezičko in zbežala nazaj k ženskam, ki so opazovale Dolenjko in hčer izza bližnje hiše.

Rezička pa ni nič kaj marala za vasile čenče in neumnosti. Vsak dan je bila bolj vesela in rdečelična, čeprav so jo hodile ženske iz domače vasi in iz sosednjih krajev gledat, plačevale za njeno ozdravljenje maše in ji nosile na ogled časnik, ki so ga izdajali v Novem mestu belogardisti in v katerem se je bralo, kako nevarno je, če se da človek zdraviti partizanskemu zdravniku. Od Janeza je redno sprejemala poročila, najlepše je pa bilo zadnje, v katerem jo je opozoril, da prislužkuje oddaljenemu grmenju topov. "To so ruski topovi. Rezička, ruski, zapomni si to! Kmalu bova imela svoj dom!"

Rezička je postala še bolj zalazila kakor je bila. Sreča ji je položila rdeči rozi na lici, blesk v očih in pesem na usta. Zene so

to pripisovale vcepljenemu komunizmu. Mogoče bi Rezička morala še dolgo prenašati te neumnosti in razna ženska romanja iz bližnjih in daljnih krajev, če ne bi bilo vojske konec. Tisti dan, zgodaj zjutraj je bilo, pa je prišel Globočnikov Janez pod njeno okno, ji povedal, da je zmaga naša, jo poljubil objubil, da se bo kmalu vrnil. "Takrat se bomo zavrteli, Rezička! — ji je dejal, zavriskal in izginil s partizani v dolino.

UREDNIKOVA POŠTA

Velikodušen dar

Na letni seji društva "Lunder-Adamič" št. 28 SNPJ sta darovala Mr. in Mrs. Frank Cervkvenik \$25 in Mr. Jack Obed \$25 v sklad knjižne kampanje, ki jo vodijo Progressivne Slovenke.

Vsem prisrčna zahvala za požrtvovalno naklonjenost napram tej plemeniti kulturni misiji.

Josephine Petrič.

Božična federacija društev SNPJ v Clevelandu

Božičnica Clevelandske federacije SNPJ se bo vršila v nedeljo ob 3:30 popoldne v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Kot običajno bo nastopil Miklavž, ki bo razveselil otroke z darili in poleg bo pa zelo dober program za stare in mlade.

Mladinski krožek št. 2 bo podal igrice "Twas the Night Before Christmas" in od krožka šte. 3 iz Collinwooda bodo nastopili pa brata Tomšič in skupina deklet v instrumentalnih točkah, Judy in Robert Petran ter Peggy Peterlin v umetnem plesu. Med nami bo direktor mladinskega oddelka brat Michael Vrhovnik, ki bo predvajal filmske slike. Kazalo se bo film "Slovenija" katerega je pred leti posnel v barvah umetniški slikar Božidar Jakac in drugi bo pa posnetek naših priredb na izletniški farmi. Program kot je razvidno bo bogat in za programom bo nastopil pa Miklavž, ki bo z našo in vašo pomočjo obdaril mladino. Starši, ki želite oddati darila potom federacijskega Miklavža svojim otrokom lahko prineso darila odobru, ki bo potem zavežno vredili in opomnil Miklavža v ta namen. Po programu, in ko bo enkrat Miklavž odšel, se bo završila prosta zabava s prigrizkom. Užitek bo dovolj za stare in mlade in v tem pravcu ste tudi vabljeni vsi, posebno pa članstvo SNPJ.

L. Kaferle.

KATERO DREVO ŽIVI NAJDALJE?

Drevo sekvoja uživa sloves, da je najodpornije in zato živi najdalje. Največji primerki tega drevesa dosega višino 100 metrov, a deblo meri povprečno do 12 metrov. Starost največjih sekvoj se čeni na 1,500 let, a v walfornijskih državnih nasadih rastejo sekvoje, ki so stare sodeč po letnih obrocih, preko 4,000 let.

To drevo je zelo visoko in se šele na vrhu razširi v mogočno krono, ki je vse leto zelena. Raste v južnih deželah, najdemo jo pa tudi okoli Rene in zapadnih državah. Nihče pa ne more točno ugotoviti, kako dolgo more sekvoja živeti, ker do danes še nobena ni propadla od starosti, boleznih ali mrčesa.

SOVJETSKI CASOPIS PREPOVEDAN V SOLAH

PEORJA, 13. dec.—Iz šol v Peoriji je bil danes izobčen Buletin sovjetske ambasade. Solski nadzorniki ne želijo, da bi dijaki čitali buletin, ki opisuje življenje in delo v Sovjetski zvezi.

PO DVAJSETIH LETIH V STARI DOMOVINI

(Piše JOE DOVGAN)

(Nadaljevanje)

Vprašal sem ga, če zna še tako zavriskat kot je včasih. Privzdignil si je kapo, malo zamizal in zavriskal—pa kako zavriskal!

"Kako pa drugače kaj, Matija?" sem ga vprašal.

"Ej, dobro," je odgovoril.

"Veš, jaz sem edini neobdavčen človek v okolici. Obsodili so me, da sem invalid in dobim živilsko karto in nekaj penziona (pokojnine). Ej, pa še lahko delam! Celo poletje sem travo kosil, sedaj pa komu krompir kopam, da mi ljudje dajo kaj. Jaz ne maram nič zastonj. Tukaj ni treba nikomur beračiti. Tudi zidam malo, čeprav ni dosti, ker mi ni treba; hrane sem si nanosil kot polh za zimo in tudi pijače imam. Drugič, ko bom prišel okoli, ti bom prinesel vina in žganja."

Mati je pripravila zajetek in mu ponudila skodelico. Zahvalil se je rekoč, da je kavo že pil. Vprašal sem ga, če si sam kuha. Odgovoril mi je:

"No to je pa tako. Posodo imam pa se mi noče zjutraj kuhat in pomivat. Zato naredim kar tako: v pest si nasujem malo cikorije, vržem v usta, potem malo sladkorja (ne dosti, ker ne maram presladke), zatem par zrn kave. Nalijem se z vodo ip kava se sama kuha. Ko grem po svojih opravkih, mi ni treba kuhat in pomivat, svoje delo pa opravi. Živim kot grof. Le povej bratu in Angeli, da zame ni slabo."

Ko sem Matijo vprašal, če želi kaj naročiti bratu ali Angeli, mi je odgovoril, da nič posebnega; kar pozdravim naj jih. Potem se mi pa domislil:

"Če mi pa hoče, naj kar pošlje ene lepe čevlje v gumijastimi petami, da se bom na lahko obračal, kadar bom šel plesat."

Brat je medtem že vprel in tako sva se poslovila z Matijo.

Res ne vem, če je propaganda ali pa so tiste izmišljene povesti kot so jih pripovedovali v starih časih, da kje straši, koga mora tlačiti od krvavega stegna, kako so ga večje zapeljele in take bedarije. Po par dneh prihoda sem napisal soprogi pisemce in dal bratu, da ga nese na pošto. Neki možak pa je brata ustavil na ulici in ga vprašal:

"Kaj je res, da so tvoje ga brata po šupu nazaj odpeljali?"

Brat se je seveda smejal.

"Nevem, mogoče so ga v tem času, ko njegovo pismo nosim na pošto."

Nekega dne me je prišla obiskat teta od moje soproge. Rekla mi je:

"Ja, govorimo, govorimo samo ko so domači," so mi odgovarjali.

(Dalje prihodnjico)

Išče se Hrvatice,

ki bi pomagala s hišnimi opravili in skrbeli za slepo ženo. Dobi dobro plačo in hrano. Katero vesel naj sporoči svoj naslov v uradu tega lista.

Buy Christmas Seals

Help Stamp Out TB

NOVICA

IMA LE TEDAJ

SPLOŠNO VREDNOST

KO JO IZVE JAVNOST

KADAR SE pri vaši hiši pojavi kaj novega, ki bi zanimalo vaše prijatelje in splošno javnost, sporočite tozadevno na

ENAKOPRAVNOST

6231 ST. CLAIR AVE.

HENDERSON 5311

Novice radevolje priobčujemo brezplačno

TO IN ONO IZ ŽIVALSKEGA SVETA

(Poglavje iz zoologije za lovce)

(Nadaljevanje)

Stonoge delimo v dva razreda: enojnonoge in dvojnogone. Prve imajo po en par končin na vsakem telesnem obročku, druge po dva para; pri teh sta namreč po dva in dva obročka zrasla v skupni dvoobroček. Od naših najbolj znanih stonog je železna kačica zapestnica enojnonožev, rjava striga pa dvojnogon.

Železna kačica ima valjasto truplo, ki ga sestavlja okoli sto ozkih obročkov. Hrbtni del obročkov obdaja skoraj vse telo, ozki trebušni del pa nosi drobne nožice, ki se končujejo z ostrim krempljem. Hrbtovina vsebuje mnogo apnenca, zato je zelo trdna. Tipalnice sta kratki in se s svomimi konci dotikata tal. Na vsakem koncu so štirje voljni stožki, ki z njimi kačica

men močno skrivil, da je dosegel z njimi spolni odprtini. Nato objame samico od trebušne strani tako, da se njegov sedmi obroček prileže spolnim odprtinam samice in vsuje vanje svoje semenčice. Kadar samica leže jajca, se zvije okoli njih in čaka brez vsake hrane, da se izvalje in se mladiči prvič oleve. Šele potem, ko so se mladiči razlezli, se zdrami iz svoje otropelosti in gre za hrano.

Mladiči imajo izprva le tri pare nožic; ob levitvah se daljša truplo in raste število nožic.

Strige so ploščatega trupla, dolgih nog in dolgih tipalnic. Tudi v tem se ločijo od dvojnogonih sorodnic, da je prvi par končin pritegnjen v službo h grizalu. S tem parom nog grabijo strige plen, kajti vse so roparice, in ga zastrupljajo s strupom, ki se ptebeja iz njihovih kaveljčastih konic. Naša najbolj navadna striga je rjava striga; dorasli sestavlja telo 15 obročkov; dolga je 3 centime-

traj. Drugo žive tudi večje strige; veleskolopendra vroh; dežel zraste do 25 cm dolga; njen pik je menda tudi človeku nevaren. V Južni Evropi in v Mali Aziji je doma skoraj za polovico krajša pasasta skolopendra, ki napada tudi manjše vretenčarje, kakor hrčice, kuščarje itd. Njen pik povzroči človeku hude bolečine. Stonoge naših krajev niso nevarne; če zadenejo ravno ne nežnejšo kožno mesto, morejo ugriziti, pik sicer boli in vbodeni del morda

tudi nekoliko oteče, toda oboje kmalu izgine samo po sebi. Posebnost Postojnske jame sta dve stonogi, katerih ena craspedosoma troglodytes je popolnoma slepa, druga, craspedosoma stygium pa ima povsem razvite oči, dasi tudi živi v temi. Največ nog izmed vseh 600 vrst stonog, ki žive po raznih delih sveta, ima stonoga, ki je doma na Sejšelskih otokih v Indijskem oceanu, namreč 139 parov na 75 obročkah.

(Konec)

DVA NOVA SLOVENSKA FILMA

Te dni se v naših kinematografih Unionu in Slogi predvajata dva nova slovenska kratkometražna filma "Kurentovanje" in "Ptuj," zgodovinsko mesto.

V filmu "Kurentovanje" je režiser tovariš Zvone Sintič zajel prizore, enega najpomembnejših ljudskih običajev, kar se jih je skozi stoletja ohranilo na Slovenskem. Ta običaj se je namreč ohranil samo še v nekaterih vaseh v Dravskem polju in ima svoje korenine še v poganskih časih. Je izraz ljudskega veselja nad odhajajočo zimo in prihajajočo pomladjo. V njem je ohranjeni, če ga znamo pravilno izluščiti, še življenje in mišljenje starih Slovanov. Kurent je demon rasti in znanilec novega življenja.

Fantje še ob pustnem času napravijo v Kurente. Oprema Kurenta sestoji v glavnem iz ovčjega kožuha, pasu, na katerem je polno zvoncev in bogato okrašena pokrivala. Kurenti plešejo po njivah, na katerih se še drži zadnji sneg, pojoč, zvonkljajoč in plešeč gredo skozi vas v veliko veselje in zabavo vseh vaščanov. Posebno zanimivo je simbolično prikazovanje oranja. Na ta način so te ljudske šege, ki so zajete v filmu oznanilo novih opravkov dela, ki čaka kmeta spomladi na polju. Ti običaji so tudi tesno povezani z živino in so bili včasih prošnja za nje-no zdravje.

Na Ptujskem polju nastopa takozvana "Rusa," ki je predstavnica živalskega sveta in jo ponazarjajo dva ali štirje fantje,

ogrnjeni v plahto. "Rusa" povzroči v vasi, kjer nastopa, mnogo veselja in zabave. Poleg nje nastopa še pura, medved, "picek" in drugi.

V stari Jugoslavija sta cerkev in Jugoslavija preganjala kurentovanje, češ da je to ostanek poganskih časov in nezdravljiv s krščanstvom. Toda ljudstvo je kljub temu v borbi proti izkoriščevalcem ohranilo te svoje dragocene običaje in ljubosumno od rodu do rodu hranilo Kurentovo opremo. Danes ljudska oblast goji in pospešuje te običaje, saj pride ravno v njih sijajno do izraza ljudska ustvarjalna moč. Film je zajel samo najvažnejše prizore, spremlja pa ga glasba Cirila Cvetka, ki temelji na narodnih motivih iz tistih krajev in se lepo ujema s slikami. Skoda je le, da filmski snemalci v filmu niso mogli ohraniti pristnih prirodnih zvokov, zvoncev, pesmi itd.

Film "Ptuj" zgodovinsko mesto nam prikazuje ostanke materialne kulture v tem kraju vse

OBLAK MOVER

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

JOHN OBLAKA

1146 East 61st St. HE 2730

N. J. Popovic, Inc.

IMA ZASTOPSTVO

Chrysler - Plymouth avtov

PRODAJA NAJNOVEJŠE 1949 IZDELKE KOT TUDI RABLJENE AVTE

V zalogi ima razne dele in potrebščine za avte ter izvršuje razna popravila po tovarniško izurjenih mehanikih.

8116 LORAIN AVE. ME 7200

NICK POPOVIC, predsednik

TEKOM ČASA,

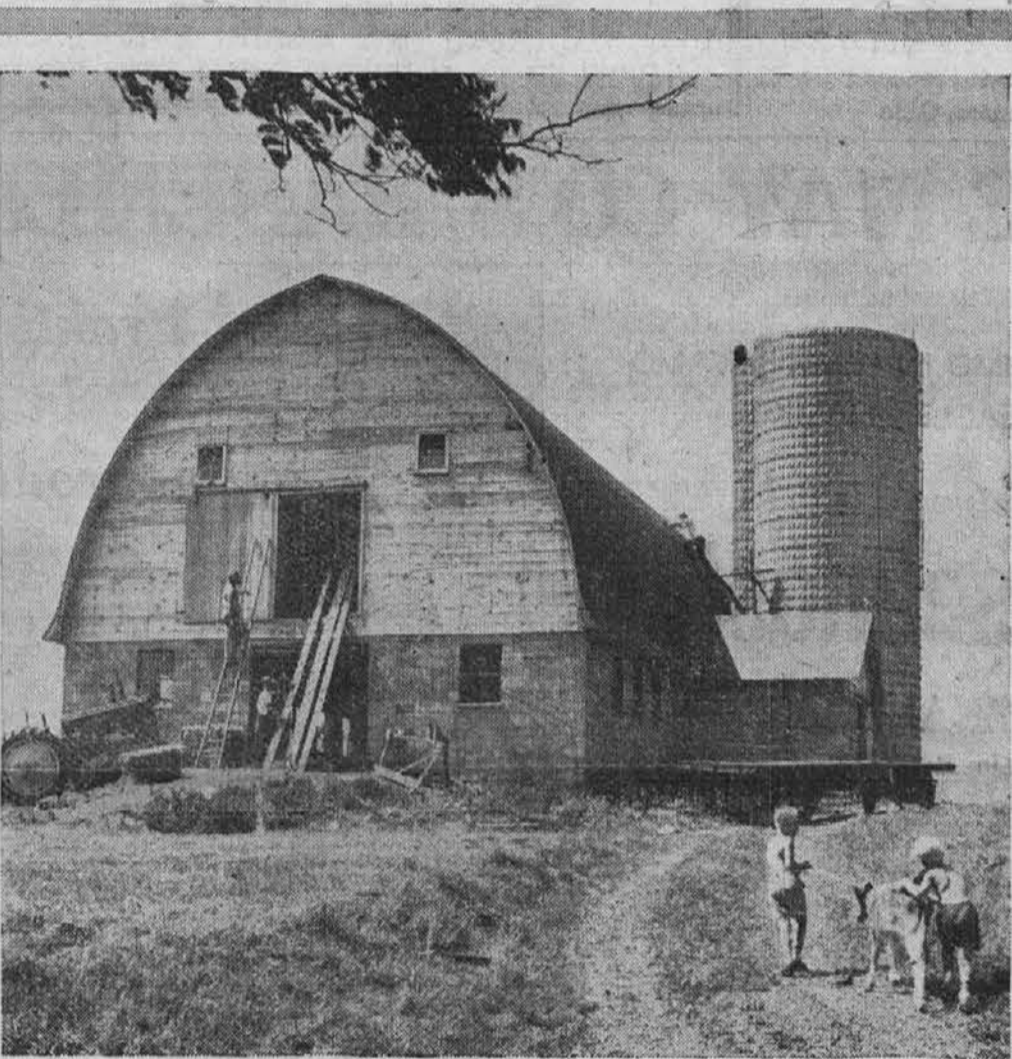
ko se zobozdravnik Dr. J. V. Zupnik nahaja na St. Clair Ave. in E. 62 St., je okrog 25 drugih zobozdravnikov v tej naselbini prakticalno in se izselilo, dočim se dr. Zupnik še vedno nahaja na svojem mestu.

Ako vam je nemogoče priti v dotiko z vašim zobozdravnikom, vam bo Dr. Zupnik izvršil vsa morebitna popravila na njih delu in ga nadomestil z novim. Vam ni treba imeti določene dogovora.

Njegov naslov je

DR. J. V. ZUPNIK

6131 ST. CLAIR AVE.
vagal E. 62nd St., vhod samo na E. 62 St.
Urad je odprt od 9.30 zj. do 8. zv.
Tel.: EN 5013

The Brainstorm that became a barn!

THE BARN you see being built here was actually born 10 years ago. It was born the day its owner started to save for it in safe, sure U. S. Savings Bonds. And that same good idea will pay for his children's education, and make his dreams of retirement come true.

You probably have dreams, too... maybe to remodel the house, to buy the "forty" across the road or to get some of those new, modern farm machines. And Savings Bonds, the crop that never fails, will make your

dreams come true, too... at a profit of \$4 back for every \$3 you invest.

Dean W. I. Myers of Cornell University, says: "A financial reserve in U. S. Savings Bonds is just as important a part of a well-managed farm or ranch business as is land, livestock and machinery. Farm and ranch people need to have their financial reserves in this safe, readily available form."

INVEST IN U. S. SAVINGS BONDS
ENAKOPRAVNOST

This is an official U. S. Treasury advertisement — prepared under auspices of Treasury Department and Advertising Council

MIŠKO KRANJEC OS ŽIVLJENJA ROMAN

NACRTI IN ŽIVLJENJE

(Nadaljevanje)

Fant je prikimal. To bo res najboljše. Zdaj itak nikamor več ne more, ko je šepav. Tu bo moral ostati.

"Nekaj se naučiš pri meni," je razpletel oče dalje svoje misli. "Pozneje pa, ki ti več ne bo treba samo gledati zraven, te pošljem v mesto, da se tam izpopolniš. Ni dovolj, češar se človek nauči na vasi. Jaz že delam omaro in postelje, a sem se sam učil. Na svetu pa so lepe stvari, ne samo take, ki so koristne, in ti boš moral znati delati take, ki bodo tudi lepe. Dober mizar mo-

raš postati. In tudi," je znižal glas, "ni dobro, ako človek ne prestando živi in vasi, ne da bi kaj videl. Potem si večno bedak. Svet si moraš ogledati in se ob njem učiti... In če hočeš kdaj potem kaj ukreniti, boš vse ukrenil pametno in ne neumno." Govoril je, kot bi mislil nase. Ali pa mar ni?

Poletje je vzelo Marka mlajšega. Nihče ni vedel, kam je odšel fant. Naenkrat ga ni bilo več. Ni se poslovil od nikogar, tudi od Ane ne. In zato tudi ona ni vedela, kam bi bil odšel.

V Ameriko? Ne, tega ni ver-

jela, ker sta se zmenila zaradi denarja. Pisala je možu v mesto, da potrebuje denar, da ta denar mora biti, vsaj nekaj ga mora preskrbeti. S tem bo narejen velik korak naprej; enega se rešita. Mož ni odgovoril na to.

Prve dni se jim je čudno zdelo, da Marka ni. Vendar niso govorili o tem, kakor bi se bilo kaj zgodilo. Morda se je tudi. Kdo pa je naposled vedel, s čim se fant peča. Lahko, da je postal tihotapec in je padel na meji. Zato jih je nekaj dni skrbelo, kaj je z njim. Vsak dan so se bali, da pride sporočilo po kom: padel je.

Pa to se ni zgodilo. Minila sta dva tedna, njega pa ni bilo od nikoder. Zdaj je bilo naposled le treba vprašati po njem.

"Kaj tebi ni ničesar rekel?" je vprašal oče ženo. Sumil je zadnje čase ženo, da ona pač ve za vse, le njemu noče nič pove-

dati. Ona se z otroki vse drugače razume kakor on.

"Ne," je odvrnila, "nič mi ni povedal."

Pogledal jo je, kakor bi sumil, da laže. Njej so vedno vse povedali, vsaj po ovinkih. Njemu pa so prikrižali.

"Res ne vem," je odvrnila, ko je razumela njegov pogled. "Vprašaj Ano, če ona kaj ve. Zadnje čase sta se mnogo pomenkovala. Zdi se mi, da je govoril o Ameriki."

"Tako?" je dejal mirno. "O Ameriki je govoril? Kaj pa ima on govoriti o Ameriki z Ano?"

"Kaj jaz vem."

Nekaj dni ni dalje izpraševal. Naposled pa le ni vzdržal. Ustala je Ana. Ona bo vedela, je posumil. Zadnje čase, ga je obšlo, so tako vse delali za njegovim hrbtom.

"Kaj je Marko res šel v Ameriko?" je vprašal zdaj naravnost.

"Ne vem," se je zganila Ana. Res ni vedela. Na Ameriko pa ni mnogo mislila, pred vsem, ker sta bila zgovorjena zaradi denarja. Zdaj pa se ji je porodila misel: kaj pa, če je vendarle šel v Ameriko? Denar pa si je sposodil kje drugje? Ne bi rad prepustil meni oba orala. Tako bo imel pravico zahtevati še dom zase. Denar bo prinesel in mene izrine.

"Saj sta govorila o Ameriki?" je pizvedoval oče.

"Da," je priznala, "govorila sva. Rekel je, da ne ostane doma. Prosil me je denarja."

"Kar tako te je prosil za denar? Ali ti ni obljubil, da tebi preda svoj oral?"

Ano je zmedlo. Ni pričakovala, da bo oče iztuhlal, o čemer sta se skrivaj pomenkovala. In tudi oče sam je bil presenečen, kako mu je prišlo to na um. Zdaj je pa opazil, da je Ano to spravilo v zadrego.

"Da," je priznala. "Obljubil

mi je, da mi preda svoj oral, če mu spravim denar."

"Tako?" je dejal. "Pa mu ga nisi spravila?"

"V tako kratkem času nisem mogla. Počakati bi moral. Mislila sem, da pojde šele spomladi. Do takrat bi mu lahko pripravila."

"Tako torej," se je nasmehnil oče. "Zdaj razumem, zakaj je bila taka sila, da je mož šel v mesto. Dve leti si ga imela pri sebi, da je tu lenuharil, zdaj pa je naenkrat treba iti v mesto."

"Saj takrat še nisem vedela, da hoče Marko v Ameriko," se je hotela opravičiti. "To mi je šele kasneje povedal."

"Nič ne de," je dejal zdaj oče mirno, rahlo užaljen. "Kar meni-te se za mojim hrbtom. Zemlja je še vedno moja, pa če jo ti vso pokupiš od bratov in sester. Zdaj še jaz gospodarim. Vi pa kupčuj-te in se pogajajte, bom že ukrenil, kakor se mi bo zdelo. Jaz,"

se je nasmehnil, "imam še vedno dovolj otrok, da izberem tistega, katerega se bo meni zdelo. In če prav najmlajšega. Nič ne de. To je moja pravica. Vi pa delajte, kakor se vam zdi."

Okrenil se je, da bi šel. Ana ga je presenečeno gledala. Vse, kar je zdaj povedal, je bilo odločno, odločnejše, kakor kadar je druge krati kaj povedal; nazadnje je rekel: "Delajte, kakor se vam zdi." Toliko je poznala svojega očeta, da je vedela: kadar reče kaj odločno, tedaj tisto drži, pa čeprav je napačno, in če se mu ves svet postavlja po robu.

Ne, zdaj mu ni imela kaj povedati. Toda nekoč bo treba tudi z njim spregovoriti, ko se nekoli-ko poležeta njegov srđ in trmoglavost. Bila je sama in se ni imela s kom posvetovati.

Slišala je, kako odločno je zaprl za seboj duri in svoji delavnici. (Dalje prihodnjič)

Vladimir Nazor:

BABKA SPASENIJA

Spominjam se babke Spasenije.

Ne vem več v kateri vasi je to bilo, gotovo v najjužnejši Bosni, nekje na meji.

Vas do polovice požgana, opuščena, izropana. Tu bo naš bataljon ostal dva ali tri dni, da da se malce spočije. Za starejše in bolehnne iščejo kakšno boljše prenočišče.

Niši so ga tudi zame. Lese-na hišica, obdana s hlevčki za konje in ovce, s senikom in vrhom. Hišica je stara, zunaj siva, znotraj sajasta. Ima dva dela; sprednjega z vrati in ognjiščem; drugi del pa je večja soba, kjer zdaj spe otroci in žena. Odrasli in možje so izginili: ali so naklonjeni četnikom, ali pa so odgnali živino nekam v gorja, da bi jo skrili, kajti tod gre vojska za vojsko in vsaka od njih, bo di bela ali črna — samo odnaša milo ali silo.

V tej hišici bom prenočil samo jaz, vendar nas štetero stopi vanjo in prežeti od mraza gledamo v ognjišče; ognjišče pa je hladno.

"Daj, snaha, zakuri!" reče mo mladi ženi, ki je gotovo mati tistega dečka ob nji in deteta, ki ga babica v kotu mirno ziblje v zibki.

Snaha ima otožen, namršen obraz; očitno ni kaj vesela ne vabljenih gostov in bi se jih nekako rada iznebila.

"Ni drv!" nam odgovarja. "V gozd bo bilo treba; prinesiti, posekati."

Babica, ki je doslej molčala in nas ogledovala, zdajci vstane in se nam približa. Stara je, zelo stara; zgrbljena in suhljata, škrbasta, napol plešasta, slabo oblečena.

"Lazar, steci in prinesi drva; saj več odkod", naroči dečku,

URADNIKI DRUŠTVA "NAPREDNI SLOVENCİ" ŠT. 5 SDZ

Društvo "Napredni Slovenci" št. 5 SDZ ima sledeče uradnike za leto 1949: Predsednik Andrej Tekauc, podpredsednik John Stefe, tajnik Matthew Debevec, 1287 E. 169 St., tel.: IV 2048, blagajnik Tom Kraich, zapisnikar Frank A. Turek, nadzorniki: Charles Koman, Frank Stefe, John Nestor.

Društvo zboruje vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 9. zjutraj v sobi št. 3, staro poslopje Slov. nar. doma na St. Clair Ave.

NAROCITE SI

PERUTNINO ZA PRAZNIKE!

PURANI — KAPONI — RACE GOSKE — KOKOŠI
EUCLID POULTRY
549 E. 185 St., tel. KE 8187
JERRY PETKOVSEK, lastnik

Zavarovalnina

proti ognju in nevihti in avtomobilskimi nezgodami ZA ZANESLJIVO POSTREŽBO SE PRIPOROČA

DANIEL STAKICH
AGENTURA
15813 WATERLOO RD.
KE 1934

KADAR POTREBUJETE ZAVAROVALNINO proti ognju, viharju in avtomobile, se lahko zanesljivo obrnete na

L. Petrich
19001 Kildeer Ave.—IV. 1874

pa razmešča nekake klopce in stolčke okoli ognjišča. "Sedite — in dobro nam došli!" nam pravi.

Kmalu je ogenj veselo zaplapolal in smo posedli naokoli. "Eh, ko bi zdajle mogli kaj toplega piti!" vzklikne nekdo izmed nas.

"Ni mleka!" se takoj oglasi snaha.

Babica skoči na noge, ki so jo še dobro nesle:

"Je!" vzklikne. "Ruža, ponesi zibko v izbo in ziblji dete; ti, Lazar, pa zmenoj!"

Ni minilo dosti časa in že je mleko zavrelo pred nami v loncu. Odprli smo svoje torbe in spravili iz njih to in ono na dan. Tale stara ženica je kdaj pa kdaj vstala, da bi kar koli poiskala in prinesla; urno se je gibala in ko smo se pričeli celo tudi šaliti, se je razbesedila še ona:

"Siromaki ste, ki morate vsako noč skoz gozd, v takemle mrazu, lačni in žejni! Dala vam bom, pa če sama krepnem; saj ste ljudje."

In je šele dalje govorila z bolj in bolj živahnimi gibi rok in z globokim, skorajda grobnim glasom. Koliko je še življenja v tem starem, zgrbljenem in iztrpljenem telesu! Zdajci prisede k meni, se zagleda vame, ki sem bil prav tiste dni v precej siromašnem stanju, pa mi reče:

"Star si, človek!"

"Sem, babica; pa vendar nekaj mlajši od tebe."

"Bogme, res, toda jaz ne grem med partizane. Ti pa, tako kole star, tako slab. Konec te bo, brate!"

"Ne bo me!"

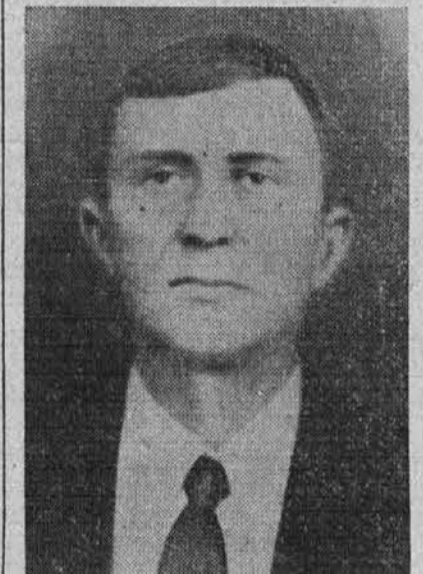
"Bo. Ti se ne boš privadil."

RESTAVRACIJA NAPRODAJ
Na E. 185 St. v trgovskem središču. Cena \$12.000. Sprejme se tudi solastnika. Prostora je za 70 oseb. Vsa moderna "stainless steel" oprema in umetno prezračenje. Pokličite med 9. in 12. dopoldne. KE 7310

ALI KAŠLJATE?
Pri nas imamo izborno zdravilo, da vam ustavi kašelj in prehlad.
MANDEL DRUG CO.
Lodi Mandel, Ph. G., Ph. C.
15702 Waterloo Rd. — IV 9611

V blag spomin

ob 18-letnici kar je umrl moj ljubljani, nepozabni soprog

John Skozier

Zatisnil je svoje blage oči dne 15. decembra 1931

Zadnje jesenske rože, zopet Te pozdravljajo, te so znak, ki naj kaže, da se Te vedno spominjamo.

18 let Te zemlja že krije, a duh se v raji veseli, kjer lepše sonce zdaj Ti sije in lepša zarja rumeni.

Žalujoča soproga
Antonija Skozier
Alice Urbanek,
pastorka

Cleveland, O., dne 15. dec. 1949

Kakšne čevlje pa imaš? In iz kakšnega blaga je tvoje oblačilo. Ne moreš iz mesta naravnost v gozd; saj nisi volčjega rodu. Odkod pa si?

"Od daleč, z morja."

"Ha, vidiš, ne vem ne kje je, ne kaj je to. A bržda bo kakšen kraj, kjer bi bil ti, stavec, moral ostati."

"Nisem mogel, babka Spasenija. Sree vleče. Močno je."

"He. Morebiti imaš prav. Počakaj."

Vstala je, stopila v kot, vzela neko deščico s stene, izvlekla iz rupe zavojček. Bila je kava, ki mi jo je brž skuhal.

Tri dni sem prebil v hišici babke Spasenije.

Iz velike sobe je odstranila vse in vsakogar. V enem kotu sem spal jaz na svoji poljski postelji, v drugem kotu pa ona v veliki postelji iz navadnih desk; ob sebi je imela zibeljko z vnučkom.

In si je ves dan dajala opravka, zdaj s kodeljo v roki, zdaj sedeče ob starinskem kolovratu. Hodila je na vrt in h kravi v hlev, zibala dete, pazila na Lazarja in ga naganjala, naj partizanom koristi, kakor ve in more; naganjala je celo tudi snaho, da nam je kurila, donášala vodo, kuhala mleko, pekla kruh, prala srajce.

Rekel bi, da je bila ta hiša (pač zato, ker ni bila ne poškodovana, ne izropana) vsaj napol četniška, toda babica v nas ni gledala partizanov, marveč — ljudi. Ta ostrina in precej robata starika, je bila polna ljubezni do vsakogar; stala je visoko nad vsemi zdrahami in sovražstvi. Nekoč mi je rekla:

"Stari, če se živ vrneš k tiste, mu velikemu močvirju slane vode, ki mu praviš morje, ne pozabi na staro Spaso."

MI smo še nadalje tavalj kdo-

vekod, se prebijali skozi ogenj in pred ognjem, vsevdilj naprej pa tudi nazaj. Težki dnevi. Ne prestana hoja in jezdenje, gozd vlažen, potoki narasli, hrana največkrat kos konjetine, kdaj pa kdaj kar surove.

Nekoč sem zaspal, znašel sem se za pratežem, med poslednjimi ovčami in kravami.

"Stari tovariš, hočeš požirek mleka?"

Obrnem se in obstrmim. Babka Spasenija je vlekla svojo kravico na povodcu.

"Odkod? Kako?"

"He! Vi ste odšli, drugi pri-

šli. Ko smo sprevideli, kakšni so, sva s snaho potegnili kravo iz hleva, zaklenili hišo. Snaha z otrokoma čez goro k svojim; jaz lej, pa k vam. Kar zmoreš ti, zmorem tudi jaz. Zvedela sem, da je moj vnuk Sreten pri partizanih. Sanjalo se mi je, da ga bom srečala."

Dva dneva sem jo videl, vsekakor je bila pripravljena pomolsti kravo, pomagati komur koli.

Ne vem, ali je nato tudi ona neko noč srečno prišla čez naraslo vodo v soteski.

Videl je nisem več.

NAŠI IZSELJENCI

Videl sem jih, naše izseljence, kako v prešernem veselju budijo davno preteklost, ki jo zaman kliče razočarano srce. Bilo je pittsburškem Slovenskem narodnem domu. Vse sobe so bile nagnete z veselimi gosti, mize so se šibile pod pijačo in jedao, divji zvoki iz saksofona, bobna in banjov so bičali pare v ples. V divji razposajenosti je tonila groza prevar in spoznanj, oči so se širile, kakor da spet gledajo svete kraje za morjem. In čim dalje sem jih gledal, tem bolj se je luščilo od njih američanstvo in spet sem imel pred seboj Dolenjce, Gorenjce, Štajerjce, Krašovce, ki so nedeljsko zaživeli v svojih vajah. Ali mladi niso bili več z njimi, kakor da se sramujejo svojih očetov: vsepovsod so mi udarjale na uho angleške besede. Tuji, živahni, "ameriški" so zaživeli po svoje, kakor da so zrastle iz te zemlje ne razumevajoči zatajnegre hrepenjenja in bolesti očetov, ki jim je otroke iztrgal neusmiljeni novi svet.

Očetje! Videl in slišal sem jih pri mizah ločene od mladine. V pijači in pesmi so dušili spoznanje, da zanje ni več vrnitve.

Spoznanje brezdomovinstva jih je notranje razklalo, saj niso doma več ne v svoji pravi ne v svoji novi domovini. Kakor bi hoteli preslepiti sami sebe, se v prejšnjem besedah prizadevajo k novemu svetu in navdušujejo zanj včasih s toliko vnemo, da

HISA NAPRODAJ
na deželi v Mentor, O. 7 sob—
4 spodaj, 3 zgornj
Poizve se pri
JAMES TEKAUTZ
Hopkins Rd., severno od Rt. 20
Mentor, Ohio

svojim otrokom preperečujejo vsako zanimanje za staro domovino in jezik, misleč, da jim s popolnim zlitjem v novi svet zboljšajo bodočnost, češ kdo bi trpel za narod, ki je tako majhen še tam, kjer je doma, kaj pa šele tu, kjer smo obsojeni na

neizogibno smrt. Novega pritožnika ni, stari izumirajo.

Premlad je šel izseljenec v tujino, domovina je šla mimo njegaj. Tako se zaključuje nešteto dram, ki jim je ime: izseljenec.

Božidar Jakac in Miran Jarc.

NAJVEČJA IN NAJBOLJ POPOLNA ZALOGA

BOŽIČNIH DARIL

DALEČ NAKROG, KJER DOBITE PRAKTIČNA DARILA ZA CELO DRUŽINO

Pri nas dobite vedno dobro blago po zmernih cenah, tako si prihranite denar. Odprto vsak večer do božiča. — Velik prostor za parkanje zadaj.

Nottingham Dept. Store

FINO OBUVALO IN OBLAČILA ZA VSO DRUŽINO
Vse čevlje umerimo sedaj potom X-RAY
18607 ST. CLAIR AVE.
Dovolj prostora za parkanje avtov v ozadju trgovine.

THE MAY CO'S BASEMENT

MI DAJEMO IN IZMENJAVAMO EAGLE ZNAMKE

Praktično in dobrodošlo darilo!

Posebnost!

ZNANEGA IZDELOVALCA

Regularna 8.95

Gabardine

Coat obleka

5.00

MERE 10 do 20
in 14½ do 24½

Eden najbolj ličnih vzorcev v več letih . . . rayon gabardine z gumbi na rokavih in žepih in spredaj. Se lepo pere in ima usnjen pas.

Pošna in telefonska naročila sprejeta ponedeljek, torek, sredo 9. zj. do 9. zv.
Pokličite CHerry 3000

Basement oddelek z žensko opravo

Green

Wine

Toast

ODPRTIJA NOVE VINARNE
EUCLID WINERY — na 844 East 200th Street
V PETEK, 16. DECEMBRA
Postregli vam bomo z dobrim vinom: Ohio, Concord, Niagara, Catawba in sladka vina. — Lahko spijete kozarček vina pri nas ali nesete galonček domov. — Se priporočamo v poset.
MR. IN MRS. LEKAN, lastnika

SEE A **Maytag** FIRST!

Dependable Maytags last for years. Three models—\$124.95 to \$179.95. Liberal trade-in, easy terms. See them today!

BRODNICK BROS.
APPLIANCES & FURNITURE STORE
16013-15 WATERLOO RD. IV 6072
ODPRTO DO BOŽIČA OD 9. ZJ. DO 9. ZV.

V vsaki slovenski družini, ki se zanima za napredek in razvoj Slovencev, bi morala dohajati

Enakopravnost

Zanimivo in podučno čtivo priljubljene povesti